
Abort

KORRESPONDANSER

RAGNVALD BJØRGAAS PETERSEN

Abortspørsmålet har nylig vært debattert i Tidsskrift for Den norske lægeforening. Leger har forskjellig syn i denne saken. Noen mener at abort er en menneskerett, andre at det aborterte fosteret er blitt fratatt sitt menneskeverd.

Selv om det er delte meninger om hva en provosert abort er, er legen uansett pålagt å bidra til at inngrepet kommer i stand. Dagens lovgivning gir ingen reservasjonsrett mot å henvise kvinner til svangerskapsavbrudd, noe man som lege blir gjort oppmerksom på blant annet gjennom informasjonsmaterieell fra Legeforeningen/Helsetilsynet. Enkelte leger har reservert seg likevel, noe som har ført til klagesaker.

Det er i og for seg bemerkelsesverdig at legestanden så totalt har latt politikernes vedtak gjelde som rett i et spørsmål som berører menneskeverd og legeetikk på en så alvorlig måte som abort gjør. Tidligere var det straffbart for en lege å gi fosterfordrivende bistand til gravide. Abort var å ta liv, og dermed var abort uetisk om ikke svangerskapet kunne bli livstruende for kvinnen.

Vår egen vitenskap har i årenes løp ikke gitt oss mindre grunn til å betrakte fosteret som et menneske, snarere tvert imot. Mange vil også si at abortinngrepet strider sterkt og åpenbart mot de grunnleggende legeetiske prinsipper.

Legestanden har gjerne påberopt seg evnen til å kunne tenke selv og foreta selvstendige etiske vurderinger. I abortspørsmålet har vi godtatt å la oss redusere til aktører som stilltiende utfører det arbeidet vi blir pålagt. Vi spør ikke lenger om rett eller galt, men forsvarer oss med at «noen må gjøre denne jobben».

Etiske vurderinger skal normalt være fundament for lover og regler i et samfunn. I abortsaken er dette forholdet snudd på hodet. En diskutabel lovbestemmelse er i praksis blitt vår etiske norm, og dette er et alvorlig tegn i en del av verden hvor respekten for mennesket skulle være intakt.

Legene har i dag gått med på å fjerne friske og syke fostre i ellers normale svangerskap uten at man kan si at inngrepet er etisk klarert. Vi har akseptert et regelverk som gjør leger som reserverer seg mot abortrelatert arbeid til lovbrytere. Dette fører ikke bare til en umyndiggjøring av legen i forhold til egen samvittighet. Det svekker også legestandens etiske troverdighet og integritet, idet man aksepterer at sosiale problemer tilbys en medisinsk behandling og at politikk blir legeetikk. I mellomtiden er fosteret i en tilstand mellom liv og død hvor legen – som skulle verne om liv og helse – et blitt barnets største trussel.

Publisert: 10. april 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.